

Prvi spomenik veteranom, Koroškim borcem, padlim in takrat še živečim borcem Mariborskega pešpolka, ki so ga daljnega leta 1927 postavili Mariborčani svojemu pešpolku, ki je nastal ob prevratu leta 1918 iz nekdanjega 26. pešpolka in je bil prva enota Slovenske vojske. Postavljen je bil na lokaciji današnje psihiatrije UKC Maribor ob Tržaški cesti, prav tam, kjer je stala nekoč vojašnica mariborskega 47. pešpolka, kasneje, že v državi SHS imenovana po Vojvodi Mišiču. Ob okupaciji so leta 1941 Nemci spomenik podrli. Naj bo ta oživiljeni zapis o tem dogodku vsaj drobec tega, kar je moralo zaradi slepe ideologije iti v pozabo!

Poglejmo, kaj je o tem dogodku tedaj zapisal časopis Slovenec:

Tone Korošec

Slovenec, 01.07.1927

Odkritje spomenika padlim vojakom mariborskega pešpolka.

Proslava vidovdanskega praznika v Mariboru je bila letos združena s posebno svečanostjo. Na Vidov dan, 28. junija, je bil slovesno odkrit spomenik padlim častnikom in vojakom bivšega mariborskega pešpolka, ki so padli v osvobodilnih bojih na Koroškem leta 1918-19. Spomenik so postavili padlim njihovi tovariši, sedanji vojaki in častniki 45. pešpolka, ki je naslednik slavnega mariborskega polka. Ideja za postavitve spomenika je vznikla v vrstah častnikov 45. pešpolka ter našla v tokratnem poveljniku g. polkovniku Spasiču vnetega zagovornika. Pomagal mu je njegova desna roka, g. podpolkovnik Krpan, ki je bil duša cele akcije. Napisal je zgodovino polka, zbiral denar ter dve leti s predavanji in vodstvom akcije delal, da so naši koroški junaki dobili tako zaslužen spomenik. Da ni bilo teh dveh idealnih delavcev, g. generala Spasiča in g. podpolkovnika Krpana, bi ostali popolnoma pozabljeni oni, ki so prvi darovali svoje mlado življenje za svobodo svoje domovine. Sredstva so bila nabrana samo med vojaki in častniki 45. pešpolka. Spomenik je impozanten obelisk iz umetnega kamna, ki ima na treh straneh vdolane marmorne plošče, v katerih so vklesana imena padlih junakov. Pred slovesnim odkritjem je spomenik krasno okril vrtni arhitekt g. Herman Steinbrenner. Ozadje je tvoril mogočen kostanj, pod katerim je razpenjal peroti velikanski dvoglavi orel — državni grb — ves iz zelenja in cvetic.

Svečanost se je pričela ob pol 10 na igrišču poleg Magdalenskega parka s slovesno zadušnico za vidovdanske junake in s parado celokupne garnizije. Po 10 so se jele od vseh strani zgrinjati ljudske množice na dvorišču v parku vojašnice Vojvode Mišica na Tržaški cesti. Prišli so meščani, kmetje iz bližnje in daljne okolice, zastopniki društev, med njimi Orel v kroju in z zastavo, zastopniki in predstavniki duhovniških, civilnih in vojaških oblasti.

Pod šotorom, ki je bil postavljen pred zagrnjenim spomenikom, so se zbrali g. mil. prošt Martin Matek, g. prelat Tomažič, ki je obenem zastopal prosvetnega ministra, veliki župan g. dr. Schaubach, oblastni predsednik in mariborski župan g. dr. Leskovar z oblastnim odborom in občinskim svetom, zastopnik vojnega ministra g. podpolkovnik Vukotič, poslanca gg. Žebot in Pivko, več oblastnih poslancev, finančni ravnatelj dr. P o v a 1 e j, predsednik sodišča višji svetnik g. Ziher, policijski nadsvetnik g. Kerševan in drugi, dalje zastopniki Zveze slovenskih vojakov iz svetovne vojne gg. Colarič, Pirc in Lončar, zastopniki invalidov itd.

Okrog 10 je dospel v avtomobilu burno pozdravljen g. general Rudolf Majster, obdan od svojih tovarišev v koroških bojih, g. podpolkovnika Škabarja, ki je bil komandant takratnega mariborskega pešpolka in odlikovan s Karadjordjevo zvezdo, najvišjim srbskim vojnim odlikovanjem, dalje Majstrova desna roka g. podpolkovnik C v i r n, in

dragi številni takratni častniki. Vsi navedeni so sedaj že ali penzionirani ali pa v rezervi.

Kmalu je tudi dospel kraljev zastopnik g. general Jovan Rekolič iz Zagreba in nato je predsednik odbora, g. polkovnik Dimitrij Spasić otvoril svečanost s slavnostnim nagovorom, v katerem je poveličeval dela padlih junakov ter v kratkih obrisih očrtal slavno zgodovino mariborskega peš polka. Pozval je nato kraljevega zastopnika, da je odkril spomenik.

G. general Rekolič je po kratkem nagovoru potegnil za vrvico in padla je zavesa pred spomenikom. Zagrmela je salva iz pušk in topov, združeni pevci vseh mariborskih pevskih zborov so pod vodstvom g. Gašperiča zapeli "Gor čez izaro". Mogočno in milo obenem je donela pesem zaslužnjene naše Koroške in malokatero oko je ostalo ob tem prizoru suho.

Blagoslovitev spomenika je nato izvršil g. vojni kurat Pavel Zavladal ob asistenci bivših vojnih kuratov g. prof Bogoviča in Resmana.

Sedanji komandant 45. pešpolka g. polkovnik Šarić je sprejel spomenik v varstvo polka ter nagovoril vojake, da slede zgledu onih, ki so tako ljubili svojo domovino. Položil je venec v imenu polka, za njim pa je govoril in položil venec za mariborsko občino g. župan dr. Leskovar. Sledil je govor g. velikega Župana dr. Schaubacha, ki je položil venec iz rož, nabranih na koroških gorah, nato pa je vstal, jedva držeč se po konci, komandant padlih junakov g. general Rudolf Majster in govoril svojim hrabrim borcem ter jih slavil v pesniških besedah.

Za njim je nastopil g. poslanec Žebot, ki je govoril kot zastopnik Mariborčanov in okoliškega prebivalstva, dalje zastopnik rezervnih častnikov g. Perhavec, zastopniki Sokola in Orla, Narodne odbrane, invalidov in Zveze vojakov iz svetovne vojne, ki so vsi položili vence, s katerimi je bil spomenik nazadnje naravnost zasut.

Opoldne je bila svečanost zaključena. Popoldan pa se je vršil v kazinski dvorani svečan komers, na katerem je mestna občina pogostila došle goste.